

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА АКАДЕМІЯ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

ДЕНЧУК Павло Никифорович

УДК 657.4: 658.1.

МЕТОДОЛОГІЯ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(На прикладі підприємств спиртової промисловості)

Спеціальність 08.06.04. – Бухгалтерський облік, аналіз і аудит

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Тернопіль - 1998

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі аудиту Тернопільської академії народного господарства

Науковий керівник: кандидат економічних наук, професор, проректор з навчальної роботи Тернопільської академії

народного господарства

Журавель Григорій Павлович

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України,

Шкарабан Степан Іванович,

завідувач кафедри економічного аналізу Тернопільської академії народного господарства

кандидат економічних наук, доцент,

Рудницький Василь Степанович,

завідувач кафедри аудиту Львівської комерційної академії

Провідна установа: Одеський державний економічний університет, кафедра бухгалтерського обліку і аудиту, Міністерство освіти України, м. Одеса

Захист дисертації відбувається "~~8~~" вересня 1998 р. о ~~11~~ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради ~~Д~~ 58.082.01 у Тернопільській академії народного господарства: 282004, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11, аудиторія 1300.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Тернопільської академії народного господарства.

Автореферат розісланий "~~8~~" вересня 1998 р.

Вчений секретар

Спеціалізованої вченої ради,

Доктор економічних наук, професор

І.Д. Фаріон

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Актуальність теми дослідження

Перехід України до нових економічних відносин обумовлює необхідність кардинальних змін в системі бухгалтерського обліку. Основний зміст яких полягає в привнесенні всіх елементів системи у відповідність з новими економічними реаліями. Цей процес здійснюється комплексом заходів щодо забезпечення адекватності бухгалтерського обліку господарської діяльності підприємств - ринковим перетворенням, які передбачають появу і широкое поширення ряду нових аспектів дослідження діяльності підприємств. Економічні перетворення в державі можливі за умови послідовної інтеграції України в європейський загальноосвітній простір, в тому числі методичного інструментарію, що використовується господарюючими суб'єктами для постановки і ведення обліку.

Реформування економіки, прохождение процесів приватизації та роздержавлення ліквідує підпорядкованість господарюючих суб'єктів державним органам управління, що затьожує руйнуванню існуючої системи обліку та звітності, і відповідно, зниження користності і співставності фінансової інформації. Посилення, в останні роки, впливу податкової системи на бухгалтерський облік надто негативно характеризує його стан та розвиток.

Практика впровадження фінансового обліку свідчить про те, що переважна більшість функціональних механізмів, покликаних забезпечити залучення додаткових, як внутрішніх, так і зовнішніх, інвестицій пов'язана саме з існуванням фінансового обліку, як джерела інформації про фінансовий стан господарюючого суб'єкта для зовнішніх користувачів.

Відповідно характерними рисами впровадження фінансового ід'єбу, є користність, достовірність, раціональність, які згруповані в принципах його організації. Розроблення проблем оцінки матеріальних запасів, нарахування та відображення в обліку амортизаційних відрахувань, а також методики розрахунку їх впливу на величину прибутку, а також перехід на визначення фінансового результату за міжнародною методикою - "затрати - виток" ґрунтується на фундаментальних дослідженнях методології фінансового обліку господарської діяльності вітчизняних та зарубіжних вчених.

Вивчення робіт зарубіжних авторів, таких як: Х.Андерсон, Р.М.Антоні, Ф.Вуд, К.Друрі, Д.Колдуелл, Леонтєв В.В., Г.Мюллер, Б.Нідлз, Дж.Ріс, а також праць: В.К.Івашкевича, Б.І.Валуєва, З.В.Гулайлюка, К.Д.Ізотова, К.Н.Нарйбаєва, А.М.Кузьмінського, В.Д.Новодворського, Ю.Я.Литвина, В.І.Самборського, С.С.Сагубадіна, В.В.Солка, Н.Г.Чумаченка, А.Д.Шеремета, С.І.Шкарабана та інших,

дозволяє внести деякі пропозиції та використати ті методичні концепції, що сприятимуть розвитку фінансового обліку в поєднанні з технологічними особливостями окремих галузей, зокрема спиртової промисловості.

Організація фінансового обліку і звітності має багато сільних рис за формальними ознаками із загальноприйнятими в світовому співтоваристві. Проте, в Україні вона була орієнтована на адміністративно - командний підхід, централізацію, жорсткий зв'язок з податковим законодавством. Невизначеність, нерозробленість концептуальної побудови системи фінансового обліку посилює інтерес до вивчення проблеми.

Реформування обліку в нашій державі розпочалося із підписанням у 1992 році Указу Президента України "Про перехід України до загальноприйнятої в міжнародній практиці системи обліку та статистики". З того часу розроблено проект Концепції реформування бухгалтерського обліку в Україні, декілька варіантів Закону України "Про бухгалтерський облік", цілий ряд інших нормативних документів, що регулюють правові відносини у сфері обліку та звітності. Процес реформи не закінчився, а перейшов в стадію практичного втілення теоретичних розробок, виявлення проблем та подальшого вдосконалення обліку і звітності.

В дисертаційній роботі досліджено теоретичні основи реформування фінансового обліку та звітності, узагальнено як практичні дослідження вітчизняних та закордонних вчених, так і практичні досягнення реформування обліку і звітності в спиртовій промисловості України. Нерозробленість перерахованих проблем і зумовила актуальність теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами

Дисертаційна робота виконана у відповідності до плану науково-дослідних робіт Тернопільської академії народного господарства і належить до державно - бюджетної теми "Організація та методологія обліку, аналізу і контролю в галузях народного господарства", номер державної реєстрації 0198V000785.

Мета та завдання дослідження

Метою дисертаційної роботи є розробка методологічних основ організації фінансового обліку та аналізу господарської діяльності підприємств спиртової промисловості. Виконання поставленої мети передбачало постановку і розв'язання таких основних завдань:

- теоретично обґрунтувати поняття "господарська діяльність", розкрити його складові, місце і значення в сукупності об'єктів фінансового обліку;

- систематизувати міжнародні принципи побудови фінансового обліку, дослідити його структуру, призначення та межі поширення стосовно підприємств досліджуваної галузі;

- дати оцінку та доповнити діючу класифікацію основних засобів;
- розробити методику впровадження в облікову практику різних методів оцінки матеріальних засобів та нарахування амортизації згідно з міжнародними стандартами обліку та звітності;

- визначити основні напрямки використання методу "заграти - випуск" при обліку затрат та визначенні фінансового результату;

- сформулювати концептуальні основи вдосконалення фінансової звітності;

- розробити методику аналізу основних показників фінансового стану підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна дослідження полягає у постановці, теоретичному обґрунтуванні та практичному вирішенні комплексу питань побудови та методикою фінансового обліку господарської діяльності підприємств спиртової промисловості у період переходу до ринкових відносин.

В процесі дослідження одержано такі найсуттєвіші наукові результати:

- розкрито теоретичні основи поняття "господарська діяльність" як середовища існування об'єктів фінансового обліку;

- обґрунтовано доцільність поділу бухгалтерського обліку на фінансовий та управлінський в умовах переходу економіки України до ринку;

- визначено принципи побудови фінансового обліку, їх взаємозв'язок та ступінь обов'язковості;

- розроблено пропозиції, щодо вдосконалення діючої класифікації основних засобів у відповідності до сучасних вимог;

- визначено можливість застосування міжнародних принципів оцінки матеріальних засобів в практиці роботи підприємств досліджуваної галузі;

- розроблено методику використання ефективних методів нарахування амортизації основних засобів на підприємствах спиртової промисловості;

- встановлено і обґрунтовано перелік економічних елементів за якими доцільно вести фінансовий облік;

- розроблено методику визначення фінансового результату;
- обґрунтовано оптимальну модель аналізу основних показників господарської діяльності підприємств.

Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що в результаті дослідження на теоретичному та методичному рівнях, вироблено рекомендації, що можуть впроваджуватись в практику роботи підприємств спиртової і інших галузей промисловості України, а також використовуватись при розробці нормативних матеріалів з обліку, аналізу і аудиту. Особливі рекомендації та пропозиції впроваджені у практику роботи окремих підприємств Державного об'єднання "Тернопільспирт", зокрема: Зарубинського та Заложцівського спиртових заводів.

Особистий внесок здобувача

Автором розроблені пропозиції щодо вдосконалення ділової класифікації основних засобів, вироблення ефективних методів нарахування амортизації, а також встановлення і об'єднання переліку економічних елементів за якими доцільно вести фінансовий облік затрат. Крім цього запропоновано об'єднати методику визначення фінансового результату та аналізу основних показників звітності.

Анотація результатів дисертації

Основи тези дисертаційного дослідження знайшли своє відображення у публікаціях. Деякі пропозиції доповнились і схвально оцінені на науково-практичній конференції "Організація бухгалтерського обліку, аналізу та контролю в умовах переходу до ринкових відносин" (м. Тернопіль, 1993 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції "Методологія бухгалтерського обліку в Україні" (м. Оаїїїль, 1993 р.); звітній науковій конференції викладачів та наукових працівників Тернопільської академії народного господарства, за результатами досліджень у 1995 році; Республіканській науково-практичній конференції "Проблеми реформування бухгалтерського обліку в сучасних умовах господарювання" (м. Львів, 1997р.); науково-практичній конференції молодих вчених "Облік та аудит: сучасний стан та перспективи розвитку" (м. Тернопіль, 1997р.).

Публікації

За результатами виконаного дослідження опубліковано 16 робіт загальним обсягом 2,17 друк. арк.

Обсяг і структура роботи

Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Зміст викладено на 142 сторінках

основного тексту, поміщено 19 малюнків, 2 схеми, 17 таблиць, 18 додатків, список літератури складається із 140 позицій.

У вступі об'єднано актуальність вибраної теми дослідження, визначена мета та основні завдання, об'єкти дослідження, наукова новизна і практичне значення розроблених в дисертаційній роботі рекомендацій.

У першому розділі "Основи побудови фінансового обліку" розкривається суть поняття "господарська діяльність" як середовища існування об'єктів фінансового обліку. Об'єднано доцільність поділу бухгалтерського обліку на управлінський та фінансовий, його значення в нових умовах господарювання. Визначено принципи побудови фінансового обліку, їх взаємозв'язок та ступінь обов'язковості.

У другому розділі "Методика фінансового обліку господарської діяльності" розроблено пропозиції, щодо вдосконалення ділової класифікації основних засобів у відповідності до сучасних вимог. Рекомендовано до використання в господарській практиці підприємств досліджуваної галузі різні методи нарахування амортизації та порядок їх відображення в обліку. Визначено можливість та перспективи застосування міжнародних принципів оцінки матеріальних запасів, викладено порядок обліку матеріалів в умовах ПЕОМ. Розроблена методика визначення фінансового результату лінійним методом та з допомогою системи бухгалтерських рахунків.

У третьому розділі "Методика формування та аналізу показників фінансової звітності" досліджено питання формування фінансової звітності, а також вироблено методику аналізу основних показників звітності.

У висновках сформульовані основні пропозиції, що направлені на покращення ділової методики та методології фінансового обліку, звітності і аналізу її показників.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Аналіз процесів становлення нових економічних відносин пов'язаних з входженням економіки України в ринкову модель господарювання показує, що визначальною у розв'язанні питання про об'єкти фінансового обліку, як однієї з складових господарського обліку, є категорія - *господарська діяльність*. Саме під час здійснення цієї діяльності виникають факти господарського життя: спостереженням, сприйняттям, вимірюванням та фіксацією яких, для задоволення інформаційних потреб зовнішніх користувачів, займається фінансовий облік.

Таким чином, господарська діяльність суб'єкта та її облік - дві взаємопов'язані сторони. Причому вони не ідентичні, якщо метою

господарської діяльності є одержання максимального прибутку та забезпечення високої ліквідності суб'єкта цієї діяльності, то облік дає змогу в універсальному виразі оцінити ефективність господарювання, фінансову стійкість суб'єкта, а також отримати інформацію на основі якої ведеться управління господарської діяльності.

Господарську діяльність як середовище існування об'єктів обліку, в якому відбуваються процеси по їх перетворенню, автор пропонує розглядати одним з цих об'єктів, в межах якого існує два потоки (див.рис.1), які відбуваються одночасно. Перший (1), це той задія якого суб'єкт власне і був створений (отримання прибутку шляхом господарської діяльності). Другий (2), здійснюється при завершенні господарського процесу на етапі узагальнення даних про цю діяльність в арифметичному обчисленні фінансового результату (прибутку чи збитку).

На основі проведених досліджень, виявлення вітчизняного і зарубіжного досвіду в роботі виділено особливості фінансового обліку, а саме:

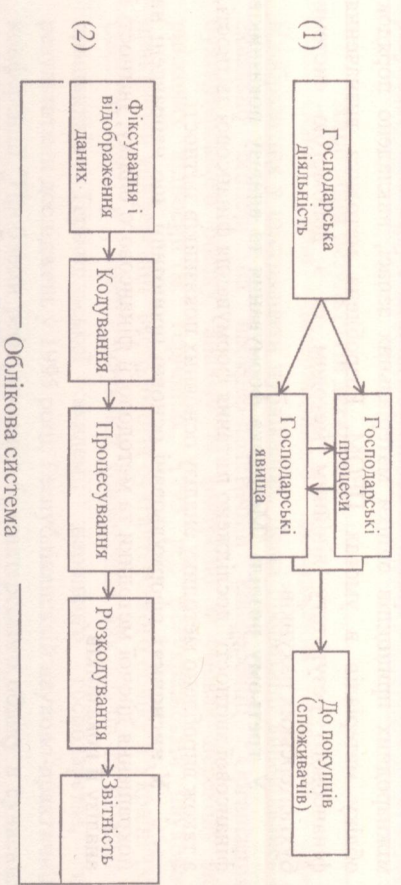

Рис.1. Зв'язок облікової системи з господарською діяльністю суб'єкта господарювання

- у фінансовому обліку реєструється лише та інформація, яка може бути подана у вартісному вираженні;
- одиницею зберігання інформації у фінансовому обліку є рахунок;
- об'єктом виміру (і обробки) в фінансовому обліку можуть бути господарські операції відображені у вартісному виразі (господарські операції розглядаються в дисертації як факти господарської діяльності, які впливають на фінансовий стан суб'єкта).

Слідування вказаним критеріям дає змогу зробити важливий висновок - якщо факт господарської діяльності не змінює фінансового стану суб'єкта, то він не є господарською операцією і відношення до фінансового обліку не має.

Формування ринкового середовища вимагає встановлення загальних постулатів організації фінансового обліку.

Дану проблему ми пропонуємо розв'язати шляхом використання базових принципів, а саме таких як:

- національної грошової одиниці;
- двохстороннього відображення;
- відокремленості (автономності) підприємства;
- діючого (функціонуючого) підприємства;
- історичної оцінки вартості;
- звітного періоду;
- консерватизму оцінок вартостей або оцінки по найгіршому варіанту майбутнього розвитку;
- відокремної оцінки елементів обліку;
- критичного моменту облікового відображення господарської операції;
- доказовості обліку;
- економічного трактування затрат і доходів;
- організаційної форми обліку.

Формулювавши принципи обліку можна, на нашу думку, описати і конкретніше розкрити зв'язок причин, які приводять до виникнення фактів господарської діяльності, з наслідками, до яких вони приводять.

Поява нових, до недавнього часу невідомих об'єктів, які використовуються, як і основні засоби, на протязі довготривалого періоду в процесі господарської діяльності вимагає вдосконалення діючої класифікації основних засобів у відповідності до сучасних вимог.

В зв'язку з цим в дисертації розглядається категорія "основний капітал" як узагальнення понять "основні засоби" та "нематеріальні активи".

На прикладі нематеріальних активів розглянуто види оцінок об'єктів основного капіталу та внесено пропозиції щодо відображення в фінансовій звітності результатів індексації їх вартості.

В дисертації досліджено на конкретному цифровому матеріалі різні методи нарахування амортизації, їх переваги та недоліки, а також вплив на динаміку залишкової вартості та величини нарахуваної амортизації (див.рис.2,3).

Крім цього важливого значення набуває проблема відображення в фінансовому обліку сум амортизаційних відрахувань. З цього приводу

Нарахована амортизація

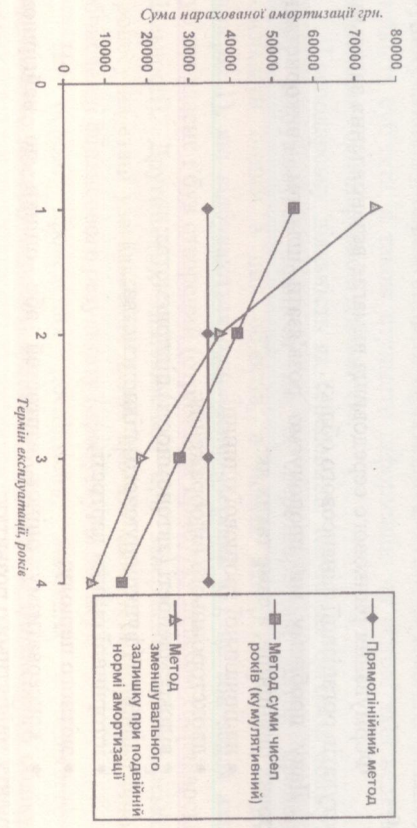

Рис. 2. Вплив різних методів нарахування амортизації на величину амортизації

Залишкова вартість

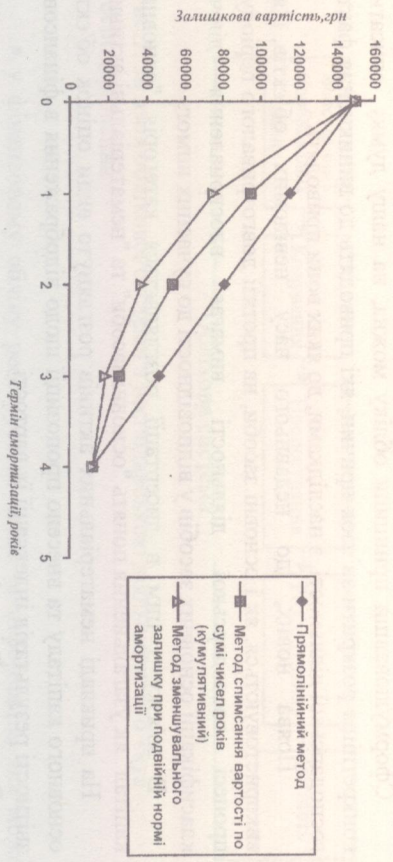

Рис. 3. Вплив різних методів нарахування амортизації на величину залишкової вартості.

автором пропонується два способи: при першому - суми відрахувань напромаджуються окремо від початкової вартості на спеціальному контраktivному рахунку; при другому - суми відраховувать відносяться безпосередньо в дебет рахунків обліку об'єктів основного капіталу. Кожен з наведених способів може бути використаний в практиці роботи підприємств спиртової промисловості.

В собівартості спирту матеріальні витрати становлять близько 70 %. Тому одним з важливих питань є вибір методу оцінки матеріальних запасів.

В дисертаційній роботі проаналізовано можливість використання різних методів оцінки, які рекомендуються міжнародними стандартами обліку та чинним законодавством України.

На основі проведеного дослідження вивчено вплив різних методів оцінки матеріальних запасів на величину прибутку та на цій основі дано пропозиції щодо їх впровадження в практику роботи підприємств досліджуваної галузі.

В роботі зроблено спробу вдосконалити певні ділянки обліку, виходячи з того, що специфіка сільськогосподарської сировини, яка використовується для виготовлення кінцевої продукції, залежить не лише від кількісних (ваги, об'єму і т.д.), але і від кількісно-якісних (вміст корисної речовини, домішок, вологості) параметрів. Тому відпуск сировини зі складу у виробництво рекомендуємо проводити за фактичною масою в перерахунку на вміст корисної речовини, що необхідно відображати у вимозі вдосконаленої форми. Вносячи цю пропозицію ми усвідомлювали складність її здійснення та необхідність додаткових трудових затрат, тому нами запропонована концептуальна модель підсистеми "Облік матеріальних запасів" в поєднанні з АРМ інших рівнів, що значно спростить її втілення. Призначення вказаної підсистеми полягає у здійсненні видачі оперативної інформації про наявність та рух матеріалів, проведення переоцінки та інвентаризації матеріалів, отримання даних про залишки матеріальних запасів та формування цілого ряду іншої інформації на запит.

Глибокі зміни в системі розподільчих відносин, зумовлені роздержавленням та приватизацією власності, становленням змішаної економіки, повинні передбачити і відповідні зміни в організації оплати праці. З'являються нові форми розподілу на основі дії об'єктивних економічних законів, вводяться нові елементи організації і регулювання заробітної плати, а саме: генеральні та галузеві (регіональні) тарифні угоди, новим змістом наповнюються колективні договори. З цього приводу в дисертації визначено структурні елементи заробітної плати, які необхідно включати в колективний договір, а також запропоновано, на основі

вивчення заребїжного досвїду, новї форми стимулювання та заохочення працївникїв на пїдприємствах дослїджуваної галузї.

Дослїдженням встановлено, що використовуванїй в спиртовїй промисловостї метод розподїлу заробїтку по коефїцієнтах трудової участї (КТУ) характеризується певними недолїками і потребує реорганїзацїї. Тому, з урахуванням технологїчних особливостей виробництва спирту, нами аргументовано, що для визначення заробїтку кожного члена бригади доцїльно використовувати, в якостї порївняння, поняття "продуктивний час".

В умовах переходу до ринкових вїдносин обїлїк витрат виробництва набуває домінуючої ваги в загальнїй системї органїзацїї фїнансового обїлїку, який забезпечує роздїльний обїлїк за економїчними елементами.

Дослїдження рїзноманїтних пїдходїв до розв'язання проблеми класифїкацїї витрат при спївставленнї дїючих та їснуючих групувань, стосовно вїтчизняних та заребїжних господарюючих суб'єктїв дозволило розробити нову, рекомендовану нами номенклатуру елементїв витрат, а саме:

- матеріальнї витрати (за мїнусом вїдходїв);
- витрати на оплату працї;
- амортизацїя основних фондїв та нематерїальних активїв;
- послуги зї сторони;
- фїнансовї витрати;
- їншї витрати.

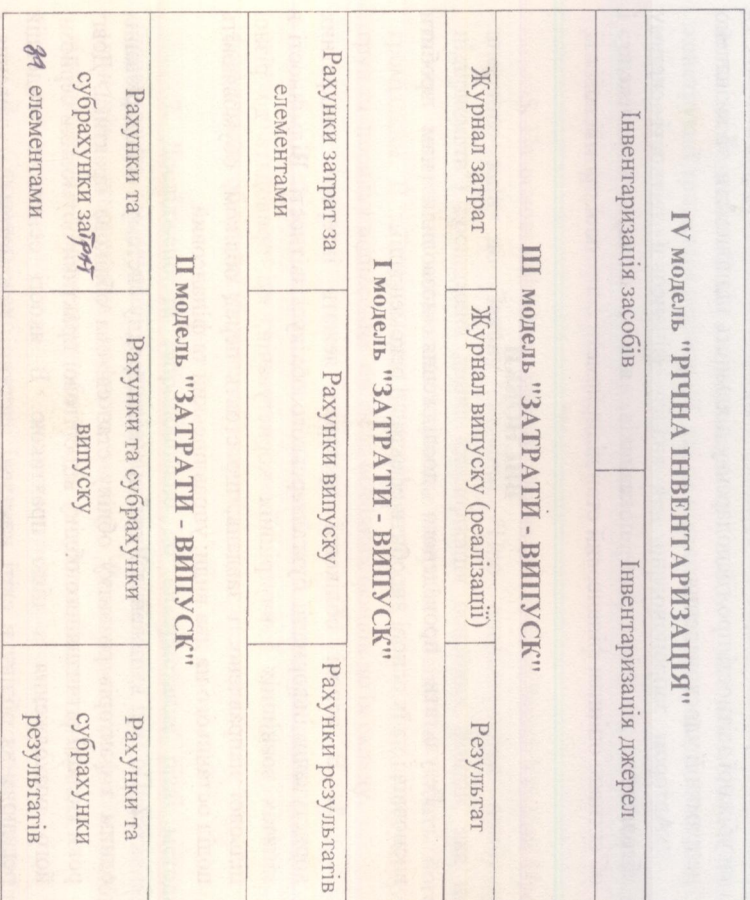
Проблема органїзацїї обїлїку витрат по елементах полягає перш за все в тому, що вїданий час їнформацїя про витрати в розрїзї елементїв отримують безсистемно, з допомогою рїзноманїтних вїбїрок і податкових розрахункїв.

У роботї з цєю метою видїляється чотири моделї органїзацїї фїнансової бухгалтерїї (див.рис.4).

Крім цього нами внесенї пропозицїї по уточненню принципїв побудови Плану рахункїв з метою впровадження в Українї системи фїнансового обїлїку затрат та результатїв методом "затрати - випуск".

В дисертацїйному дослїженнї вироблено два способи визначення фїнансового результату у фїнансовїй бухгалтерїї та рекомендовано їх до впровадження на пїдприємствах спиртової промисловостї.

Завершальним етапом обїлїку є складання фїнансової звітностї, яка являє собою сукупнїсть пїдсумкової їнформацїї обїлїку, що характеризує результати господарської дїяльностї та умови роботи пїдприємств за звітний перїод. Зростаючий їнтерес до фїнансової звітностї пояснюється тим, що ринковї вїдносини передбачають значне зростання зацїкавленого кола

- I модель - Базова модель фїнансової бухгалтерїї;
- II модель - Розвинута модель фїнансової бухгалтерїї;
- III модель - Проста модель фїнансової бухгалтерїї;
- IV модель - Надпроста модель фїнансової бухгалтерїї.

Рис. 4. Модульна система органїзацїї фїнансової бухгалтерїї

користувачів, що виявляє об'єктивну потребу в розробці єдиних підходів стосовно стандартів фінансового обліку та звітності.

У дисертаційній роботі проведено дослідження змісту вітчизняної та зарубіжної звітності про господарську діяльність підприємств та визначено напрямки її удосконалення.

Автором запропоновано для аналізу фінансової звітності систему абсолютних та відносних показників, яка дозволить комплексно і об'єктивно оцінити фінансовий стан підприємств сировинної промисловості.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дозволили нам зробити висновків і на їх основі виробити ефективні рекомендації.

1. В основі облікової практики лежать інтереси конкретних користувачів інформації бухгалтерського обліку і звітності. Відмінності в запитках зовнішніх і внутрішніх користувачів, які приводять до різної цільової направленості завдань, що стоять перед обліком, обумовлюють поділ останнього на два види: управлінський та фінансовий.

2. По мірі входження України в міжнародну систему господарювання одним з факторів розвитку обліку стає світова облікова практика. Довгі роки ізоляції вітчизняного обліку від світової практики обумовили серйозні його розходження з цією практикою. В якості основних тенденцій регулювання обліку в світі виявлені наступні: предметом регулювання є фінансова звітність; жорстке регулювання здійснюється лише у відношенні фінансового обліку; поділ на бухгалтерський та податковий облік; регулювання поодиноких питань на основі уніфікованих принципів.

3. Одним з найважливіших питань задоволення потреб зовнішніх користувачів в інформації, що надається фінансовим обліком є співіснування систем фінансового обліку і оподаткування. Так як держава, в особі податкових органів, є лише одним з можливих споживачів облікової інформації, то зв'язок системи оподаткування і фінансового обліку характеризується не як вертикальний, а як горизонтальний зв'язок. В умовах України розвиток відокремленого існування цих двох систем може мати серйозні негативні наслідки для останньої. Облікова та звітна інформація, відмінна від тієї, що пікавить податкову адміністрацію, може залпипитись незатребуваною, а це приведе до незацікавленості в підготовці фінансової

звітності, відмінної від податкової, та значно понизить її якість та достовірність.

4. Центральне місце в системі фінансового обліку займають принципи його побудови. Вони представляють собою загальнометодологічні конструкції тривалого періоду дії, які не підлягають коректуванню в зв'язку з поточними змінами господарської політики, регулюють лише найбільш суттєві методологічні положення, чинять принциповий вплив на процес реалізації інформаційної функції обліку.

5. На основі вивчення чинної законодавчої бази (Закон України Про внесення змін до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств") досліджена діюча класифікація основних фондів, яка на погляд автора не задовольняє сучасні потреби обліку та робить його промізким. В зв'язку з цим, виникає необхідність уточнення структури груп та порядку віднесення об'єктів основних фондів до їх складу.

6. В зв'язку з зростанням питомої ваги нематеріальних активів в складі об'єктів основного капіталу, на їх прикладі досліджено питання формування облікової (балансової) вартості.

7. Досліджено та запропоновано до використання різні методи нарахування амортизації з вказанням як позитивних, так і негативних моментів використання кожного методу. Рекомендовано два способи відображення в фінансовому обліку сум амортизаційних відрахувань.

8. Сформульовано склад завдань та концептуальну модель автоматизованої підсистеми "Облік матеріальних запасів", що повинно задовольняти інформаційне забезпечення в умовах функціонування АРМ і дасть можливість відпуск сировини зі складу у виробництво здійснювати за фактичною масою в перерахунку на вміст корисної речовини, та відобразити у вимозі відокремленої форми.

9. На основі порівняльного аналізу зарубіжних та вітчизняних джерел розроблено та рекомендовано до впровадження на підприємствах досліджуваної галузі номенклатуру елементів затрат.

10. Облік фінансового результату у фінансовій бухгалтерії запропоновано здійснювати двома способами: лінійним - порівняння випуску товарів з минулими затратами і відображення знову створеної вартості загальною сумою з наступною деталізацією та у вигляді

бухгалтерського рахунку - з відображенням по дебету споживання минулої праці і затрат зі сторони та знову створеної вартості по кредиту.

11. На основі аналізу різноманітних показників, що характеризують ситуацію в країні і перспективи її розвитку, можна зробити висновок, що фінансова звітність стає все більш надійною на інформаційні запити, в першу чергу інвесторів і власників господарюючих суб'єктів.

12. В дисертаційному дослідженні, на основі узагальнення та вивчення, як вітчизняного, так і зарубіжного досвіду, запропоновано систему абсолютних та відносних показників, а також методику їх аналізу, яка дозволить комплексно і об'єктивно оцінити фінансовий стан підприємств спиртової промисловості.

Список опублікованих праць за темою дисертаційного дослідження

1. Методи прискореної амортизації: переваги та недоліки застосування // Придніпровський науковий вісник. - 1998. - №8. - с.42-48. - (0,3 друк. арк.).
2. До питання відоконання обліку витрат у спиртової промисловості // Придніпровський науковий вісник. - 1998. - №8. - с.31-35. - (0,2 друк. арк.).
3. Проблеми складу та відображення окремих статей в бухгалтерському балансі // Придніпровський науковий вісник. - 1998. - №10. - с.36-38. - (0,12 друк. арк.).
4. Деякі питання фінансового обліку основних засобів в акціонерних товариствах // Сучасний стан та проблеми розвитку економіки України. Збірник наукових праць. - Тернопіль, 1993. - с.19-20. - (0,11 друк. арк.).
5. Фінансовий облік: орієнтація на користувачів // Організаційно-економічний механізм розвитку: системний підхід. Збірник наукових праць. - Львів, ДНД "Система", 1995. - с.61-62. - (0,1 друк. арк.).
6. Амортизація: проблеми нараховування та відображення в фінансовому обліку // Тези доповідей науково-практичної конференції молодих вчених. - Тернопіль, 1997. - с.19-21. - (0,11 друк. арк.).
7. Аудиторський висновок: складові та види // Діло. - 1996. - №24. - с.12. - (0,2 друк. арк.).
8. Деякі питання методики обліку виробничих витрат // Тези доповідей науково-практичної конференції "Організація бухгалтерського обліку, аналізу і контролю в умовах переходу до ринкової економіки". - Тернопіль, 1993. - с.84. (у співавторстві - Ширба М.Т.) (0,1 друк. арк.).
9. Організація АРМ бухгалтера на базі ПЕОМ // Тези доповідей науковій конференції за підсумками науково-дослідної роботи у 1992-1993

роках. - Львів, 1993. - с. 95-97. (у співавторстві Ширба М.Т.) (0,15 друк. арк.).

10. Основи побудови обліку затрат виробничих підрозділів // Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції "Методологія бухгалтерського обліку в Україні". - Тернопіль, 1993. - с. 31-32. (у співавторстві - Ширба М.Т.) (0,11 друк. арк.).

11. Заробітна плата в умовах ринку // Проблеми економіки України. Збірник наукових праць. Випуск 4. - Тернопіль. - 1995. - с. 27-29. (у співавторстві - Ширба М.Т.) (0,1 друк. арк.).

12. Фінансовий облік: завдання і об'єкти відображення // Проблеми економіки України. Збірник наукових праць. Випуск 3. - Тернопіль. - 1995. - с. 36-37. (у співавторстві - Ширба М.Т.) (0,1 друк. арк.).

13. Деякі питання відоконання обліку в сучасних умовах // Проблеми економіки України. Збірник наукових праць. Випуск 3. - Тернопіль. - 1995. - с. 38. (у співавторстві - Крамарчук С.П.) (0,05 друк. арк.).

14. Суть і значення аудиту в умовах переходу економіки України на ринкові відносини // Тези доповідей науково-практичного семінару "Проблеми становлення аудиторської діяльності в Україні". - Львів. - 1994. - с.14-17. (у співавторстві - Ширба М.Т.) (0,22 друк. арк.).

15. Нові підходи в управлінні затратами підприємства // Тези доповідей науково - практичної конференції "Проблеми реформування бухгалтерського обліку в сучасних умовах господарювання". - Львів. - 1997. - с. 253-255. (у співавторстві - Рожешок В.М.) (0,2 друк. арк.).

16. Проблеми оплати праці в умовах переходу економіки України до ринкових відносин // Звітна наукова конференція викладачів та наукових працівників за результатами досліджень у 1993 році. Анотація тез виступів. - Тернопіль. - 1995. - с. 21. (у співавторстві - Ширба М.Т., Предик П.Б.) (0,05 друк. арк.).

Анотації

Денчук П.Н. Методологія фінансового обліку господарської діяльності (на прикладі підприємств спиртової промисловості). - Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.06.04. - "Бухгалтерський облік, аналіз та аудит". - Тернопільська академія народного господарства, Тернопіль, 1998.

У дисертації досліджено методологію фінансового обліку господарської діяльності підприємств спиртової промисловості.

Запропоновано принципи побудови фінансового обліку, розглянуто їх взаємозв'язок та досліджено обов'язковість застосування. Обґрунтовано методи оцінки матеріальних ресурсів та нараховування амортизації.

Розроблено методику визначення фінансового результату, формування та аналізу основних показників фінансової звітності стосовно ринкових умов господарювання.

Ключові слова: фінансовий облік, методи оцінки та амортизації, економічні елементи затрат, фінансова звітність, аналіз.

Денчук П.Н. Методология финансового учета хозяйственной деятельности (на примере предприятий спиртовой промышленности).- Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.06.04. - "Бухгалтерский учет, анализ и аудит" - Тернопольская академия народного хозяйства, Тернополь, 1998.

В диссертации исследовано методологию финансового учета хозяйственной деятельности предприятий спиртовой промышленности.

Предложено принципы построения финансового учета, рассмотрена их взаимосвязь и исследована обязательность использования. Обосновано методы оценки материальных ресурсов и начисления амортизации. Разработано методику определения финансового результата, формирования и анализа основных показателей финансовой отчетности.

Ключевые слова: финансовый учет, методы оценки и амортизации, экономические элементы затрат, финансовая отчетность, анализ.

Denchuk P.N. Methodology of Finance Accounting of Economic Activity (on the example of spiriting industry enterprises). - Manuscript.

The thesis for the degree of candidate of economic sciences on the speciality 08.06.04. "Accounting, Analysis and Audit". Ternopil Academy of National Economy. Ternopil, 1998.

Methodology of Finance Accounting of Economic Activity is being investigated in this thesis.

Building principles of finance accounting are proposed, their interconnection is considered and necessity of usage is also investigated. The methods of evaluation of material resources and setting down to amortization's account. Methods of determination of finance result, formation and analysis of main indicators of finance accounting according to market conditions of economy are worked out.

Key words: finance accounting, methods of evaluation and amortization, economic elements of expends, analysis, financial analysis.

Підписано до друку 07.05.1998 р. Формат 60x90/16

Папір друкарський. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 1.0

Тираж 100. "Інфотехцентр", м. Тернопіль, вул. Шашкевича 3.